

Bilaga 10

Södermalm slutrapport
klimatinvesteringar 2024

Armatyrbyte LED Alsnögatan

Slutrapport

Namn på projekt:
Armatyrbyte LED Alsnögatan

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Södermalms SDF	Anna-Lena Albin
Epost:	Telefon:
Anna-lena.albin@stockholm.se	08-508 12 018

Datum för inlämnade av slutrapport
2025-01-08

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	3
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	3
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	3
2	Resultat	3
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	3
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	4
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	4
3	Genomförande	4
4	Ekonomi	4
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	4
4.2	Påverkan på driftkostnader	5
5	Övriga erfarenheter	5

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Utbyte av äldre lysrörsarmaturer i lokalen på Alsnögatan 11. Lysrörsarmaturer byttes ut till LED armaturer i lokalen för daglig verksamhet för att få ner energiförbrukningen. Genom detta byte minskar elförbrukning för armaturer med ca 63 %.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Utbyte av ett 160-tal armaturer i lokalen.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

- Minska energiförbrukningen, vilket i sin tur leder till lägre energikostnader
- Minska klimatpåverkan med minskad CO2 utsläpp

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Miljösamordnare och lokalstrateg

1.3.3 Avgränsning

Armaturer på i verksamhetslokalen Alsnögatan 11.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: 1311 kg CO2
EFTER: 491 kg CO2

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: 28630 kWh
EFTER: 10718 kWh

Effekt (kW)
FÖRE: 10574 W
EFTER: 4277 W

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
Klicka här för att ange text.

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)
Klicka här för att ange text.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Fokus på projektet har varit att få ner energiförbrukningen så mycket som möjligt. Med en energibesparing på ca 63 % har projektet en bra klimatnytta.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

3 Genomförande

År	Aktiviteter
2024	LED
20XX	
20XX	

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	0,65 mnkr
Åtgärdens totala investering	
Varav ev. extern nationell medfinansiering	
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	0,8 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	0,65 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	

Av de 0,8 mnkr som söktes och beviljades till LED armaturer har 0,65 mnkr använts till projektet.

4.2 Påverkan på driftkostnader

Drifts- och underhållskostnader beräknas minska med de genomförda åtgärderna. I och med detta drar vi ner på både koldioxidutsläpp och elkostnader.

5 Övriga erfarenheter

Armatyrbyte LED förskolan 1 Wollmar

Slutrapport

Namn på projekt:

Armatyrbyte LED förskolan 1 Wollmar

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
---------------	-----------------------

Södermalms SDF	Anna-Lena Albin
----------------	-----------------

Epost:	Telefon:
---------------	-----------------

Anna-lena.albin@stockholm.se	08-50812018
------------------------------	-------------

Datum för inlämnade av slutrapport

2025-01-08

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	3
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	3
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	3
2	Resultat	3
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	3
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	4
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	4
3	Genomförande	4
4	Ekonomi	4
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	4
4.2	Påverkan på driftkostnader	5
5	Övriga erfarenheter	5

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Utbyte av äldre lysrörsarmaturer på förskolan Wollmar, Wollmar Yxkullsgatan 41. Lysrörsarmaturer byttes ut till LED armaturer på förskolan för att få ner energiförbrukningen. Genom detta byte minskar förskolans elförbrukning för armaturer med ca 56 %.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Utbyte av ett 120 tal armaturer på förskolan Wollmar.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

- Minska energiförbrukningen, vilket i sin tur leder till lägre energikostnader
- Minska klimatpåverkan med minskad CO2 utsläpp

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Miljösamordnare

1.3.3 Avgränsning

Armaturer på förskolan Wollmar, Wollmar Yxkullsgatan 41.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: 626 kg
EFTER: 276 kg

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: 13 665 kWh
EFTER: 6027 kWh

Effekt (W)
FÖRE: 9987 W
EFTER: 4563 W

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
Klicka här för att ange text.

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)
Klicka här för att ange text.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Fokus på projektet har varit att få ner energiförbrukningen så mycket som möjligt. Med en energibesparing på ca 56 % har projektet en bra klimatnytta.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

3 Genomförande

År	Aktiviteter
2024	LED
20XX	
20XX	

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	0,52 mnkr
Åtgärdens totala investering	
Varav ev. extern nationell medfinansiering	
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	0,8 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	0,52 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	

Av de 0,8 mnkr som söktes och beviljades till LED armaturer har 0,52 mnkr använts till projektet.

4.2 Påverkan på driftkostnader

Drifts- och underhållskostnader beräknas minska med de genomförda åtgärderna. I och med detta drar vi ner på både koldioxidutsläpp och elkostnader.

5 Övriga erfarenheter

Armatyrbyte LED förskolan 2 Bonden

Slutrapport

Namn på projekt:

Armatyrbyte LED förskolan 2 Bonden

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Södermalms SDF	Anna-Lena Albin
Epost:	Telefon:
Anna-lena.albin@stockholm.se	08-50812018

Datum för inlämnade av slutrapport

2025-01-08

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	3
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	3
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	3
2	Resultat	3
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	3
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	4
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	4
3	Genomförande	4
4	Ekonomi	4
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	4
4.2	Påverkan på driftkostnader	5
5	Övriga erfarenheter	5

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Utbyte av äldre lysrörsarmaturer på förskolan Bonden, Bondegatan 31. Lysrörsarmaturer byttes ut till LED armaturer på förskolan för att få ner energiförbrukningen. Genom detta byte minskar förskolans elförbrukning för armaturer med ca 54 %.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Utbyte av ett 120 tal armaturer på förskolan Bonden, Bondegatan 31.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

- Minska energiförbrukningen, vilket i sin tur leder till lägre energikostnader
- Minska klimatpåverkan med minskad CO2 utsläpp

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Miljösamordnare

1.3.3 Avgränsning

Armaturer på förskolan Bonden, Bondegatan 31.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: 578 kg CO2/år
EFTER: 266 kg CO2/år

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: 12612 kWh/år
EFTER: 5808 kWh/år

Effekt (W)
FÖRE: 9714 W
EFTER: 4366 W

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
Klicka här för att ange text.

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)
Klicka här för att ange text.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Fokus på projektet har varit att få ner energiförbrukningen så mycket som möjligt. Med en energibesparing på ca 54 % har projektet en bra klimatnytta.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

3 Genomförande

År	Aktiviteter
2024	LED
20XX	
20XX	

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	0,55 mnkr
Åtgärdens totala investering	
Varav ev. extern nationell medfinansiering	
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	0,8 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	0,55 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	

Av de 0,8 mnkr som söktes och beviljades till LED armaturer har 0,55 mnkr använts till projektet.

4.2 Påverkan på driftkostnader

Drifts- och underhållskostnader beräknas minska med de genomförda åtgärderna. I och med detta drar vi ner på både koldioxidutsläpp och elkostnader.

5 Övriga erfarenheter

Renovering av befintliga växtbäddar för träd med biokol samt utbyte till genomsläppligt markmaterial längs med den västra allén på Mariatorget.

Slutrapport

Namn på projekt:
Renovering av befintliga växtbäddar för träd med biokol samt utbyte till genomsläppligt markmaterial längs med den västra allén på Mariatorget.

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Södermalms stadsdelsnämnd	Esther Östin
Epost:	Telefon:
esther.ostin@stockholm.se	08-508 12 880

Datum för inlämnade av slutrapport
2025-01-15

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	4
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	4
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	4
2	Resultat	Fel! Bokmärket är inte definierat.
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	6
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	6
3	Genomförande	6
4	Ekonomi	6
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	6
4.2	Påverkan på driftkostnader	7
5	Övriga erfarenheter	7

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd ansökte i samband med verksamhetsplanen för år 2024 medel från centrala medelreserven för renovering av befintliga växtbäddar i den västra trädallén på Mariatorget med biokolsbäddar, nyplantering av enstaka träd samt utbyte till genomsläppligt markmaterial i allén. Åtgärderna bidrar till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla. Vid utbyte till genomsläppligt markmaterial omhändertas det lokala dagvattnet vilket minskar risken för översvämning i området.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Mariatorgets västra trädallé har erhållit nya växtbäddar med biokol. Merparten av grusytorna i allén har försetts med genomsläppligt material för att bättre ta hand om dagvattnet och förbättra infiltrationsförmågan. Biokolet i växtbäddarna bidrar till att öka jordens förmåga att hålla kvar vatten och näring vilket skapar bättre förutsättningar för trädens tillväxt och hälsa. Åtgärderna är en del av ett hållbarhetsinitiativ för att stärka stadens gröna infrastruktur och förbättra miljön för både invånare och växtlighet. Nya trafikskyltar har även satts upp mot Hornsgatan. Inga nya träd har planterats (vilket angavs i ansökan) eftersom förvaltningen befarade att växtbäddsrenoveringen skulle bli dyrare än vad som blev fallet.

Bilden ovan visar Mariatorgets västra allé som erhållit nytt genomsläppligt material. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

Syftet med projektet har varit att klimatanpassa Mariatorget i samband med parkens upprustning. Åtgärderna har syftat till att minska utsläppet av koldioxid och omhänderta dagvatten.

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Stadsmiljöenheten vid Södermalms stadsdelsförvaltning med hjälp av trafikkontoret. Anläggning har skett med hjälp av upphandlad entreprenör.

1.3.3 Avgränsning

Projektet har omfattat den västra allén av Mariatorget.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: Klicka här för att ange text.
EFTER: Åtgärden har inneburit ett minskat utsläpp med drygt 62 ton CO2-ekvivalenter, detta då cirka 25 ton rent biokol tillförts växtbäddar för parkträden i den västra allén.

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: -
EFTER: -

Effekt (kW)
FÖRE: -
EFTER: -

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
I och med att grusytorna i Mariatorgets västra allé försetts med genomsläppligt material kommer dagvattnet bättre omhändertas i parken istället för att belasta stadens avloppssystem. Därigenom minskar risken för översvämningar i området vid skyfall och bidrar till en mer hållbar dagvattenhantering.

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)
Biokol är ett jordförbättringsmedel som håller vatten, luft och näring i jorden och därmed ger förbättrad tillväxt samt bidrar till det lokala omhändertagandet av dagvatten. Åtgärden bidrar dessutom till att fördröja dagvatten. Biokol är kol som görs av till exempel kvistar och grenar, och används vid odling. I Stockholms stad används biokol i växtbäddar för träd och andra växter. Biokol har blandats i odlingsjord i tusentals år för att få träd och andra växter att må bättre. Biokolet suger likt en tvättsvamp upp vatten, näring och luft som annars hade gått förlorat. Trädets rötter kan sedan i sin tur ta upp det vatten och den näring som biokolen håller. Biokolet fungerar bra både vid nyplantering och vid renovering av växtbäddar. Genom att använda biokol i

växtbäddarna låser man även ned kol i marken – en så kallad kolsänka. Det är ett enkelt sätt att bidra till att motverka klimatförändringarna. Nedan beskrivs fördelarna med att använda biokol:

- Biokol är ett mycket bra jordförbättringsmedel och håller vatten, näring och syre i jorden.
- Vål i jorden blir biokolet en kolsänka som bidrar till en grönare stad och minskar luftens koldioxidnivå samt tar hand om förorenat dagvatten.

Beskrivning av åtgärdens effekt

Genom att ha anlagt växtbäddar med biokol för utvalda träd i den västra trädallén har nämnden bidragit till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla. Genom att ha tillfört allén med genomsläppligt material bidrar nämnden även till att minska risken för översvämning vid regn.

Innovativitet och/eller uppväxling

-

3 Genomförande

Planering inför åtgärd och anläggandet av växtbäddarna och tillförsel av genomsläppligt material har genomförts under 2024.

År	Aktiviteter
2022	
2023	
2024	Genomförande av aktiviteten.

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	2,0 mnkr
Åtgärdens totala investering	2,0 mnkr
Varav ev. extern nationell medfinansiering	0 mnkr
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	0 mnkr
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	2,0 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	1,8 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	Anläggandet av växtbäddar med biokol förväntas minska driftkostnaderna eftersom träd

	genom tillförsel av biokol blir mer livskraftiga och robusta.
--	---

Utgifterna utgörs av anläggande av växtbäddar med biokol för parkträden i den västra allén och inköp och anläggande av nytt genomsläppligt markmaterial. Vidare utgörs utgifterna av konsultkostnader. Fördelningen är enligt nedan:

Anläggning (inkl. inköp material, konsultkostnader): 1,8 mnkr

Påverkan på driftkostnader

Insatserna bedöms minska driftkostnaderna eftersom träden tillförts biokolsbäddar vilket leder till att träden blir mer livskraftiga och robusta. Tillförseln av genomsläppligt material i allén innebär även att ytan blir mer hållbar och lättskött vilket också bidrar till lägre driftkostnad.

5 Övriga erfarenheter

Förvaltningen har inga övriga erfarenheter att redovisa utöver det som avrapporteras ovan.

Anläggande av växtbäddar med biokol

Slutrapport

Namn på projekt:
Anläggande av växtbäddar med biokol

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Södermalms stadsdelsnämnd	Esther Östin
Epost:	Telefon:
esther.ostin@stockholm.se	08-508 12 880

Datum för inlämnade av slutrapport
2025-01-15

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	6
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	6
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	6
2	Resultat	6
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	6
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	7
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	7
3	Genomförande	7
4	Ekonomi	8
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	8
4.2	Påverkan på driftkostnader	8
5	Övriga erfarenheter	8

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd ansökte i samband med verksamhetsplanen för år 2024 medel från centrala medelreserven för anläggande av växtbäddar med biokol. Åtgärden bidrar till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla.

1.3 Beskrivning av åtgärden

På nedanstående platser har biokolsbäddar och nytt växtmaterial tillförts:

Buskage på Nytorget

Två utgångna planteringsytor har ersatts med buskar. I samband med detta har biokolsbäddar anlagts.

Bilden visar planteringsyta på Nytorget som är försedd med biokolsbäddar och nytt växtmaterial. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Buskage i Axel Landquists park

Häcken runt parken har bytts ut och i samband med det erhållit

biokolsbäddar (se bild nedan)

Bilden visar utläggning av biokolsbäddar i Axel Landquist. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Lugnets Terrass

Planteringar har tillförts nya växtbäddar med biokol samt nytt växtmaterial.

Bilden visar planteringsyta vid Lugnets Terrass som är försedd med biokolsbäddar och nytt växtmaterial. Foto: Peab Anläggning AB.

Drakenbergsparken (regnbädd)

På en yta mittemot skateanläggningen i parken har en regnbädd anlagts innehållande biokol. Ytan har även tillförts nytt växtmaterial.

Bilden visar regnbädden med nytt växtmaterial i Drakenbergsparken. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Reimersholme (planteringskärl med sittplatser)

Tre större planteringskärl med sittplatser har placerats vid Reimersholmskajen. Kärlen har förberetts för plantering genom att de fyllts på med biokolsgrus.

Bilden visar ett av planteringskärlen med sittplatser som placerats ut vid Reimersholmskajen. Foto: Peab Anläggning AB.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

Utifrån åtgärderna som beskrivs ovan är det övergripande målet och syftet att bidra till att minska koldioxidhalten i atmosfären. Dessutom bidrar de anlagda växtbäddarna till att fördröja dagvatten vid skyfall. Biokolet är dessutom ett jordförbättringsmedel som håller vatten, luft och näring i jorden och ger därmed förbättrad tillväxt till växterna.

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Stadsmiljöenheten vid Södermalms stadsdelsförvaltning har genomfört åtgärderna med hjälp av upphandlad entreprenör. Vad gäller projektet i Drakenbergsparken har även upphandlad konsult använts samt erhållit hjälp med bygglösning från trafikkontoret.

1.3.3 Avgränsning

Inga avgränsningar har gjorts.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: Klicka här för att ange text.
EFTER: Vid ovan beskrivna platser har sammanlagt cirka 64 ton rent biokol använts (Nytorget: 1,0 ton, Axel Landquists park: 4,5 ton, Lugnets Terrass (0,6 ton) Drakenbergsparken: 57 ton, Reimersholme, planteringskärl med sittplatser: 0,4 ton).
Detta har inneburit ett minskat utsläpp med cirka 160 ton CO2-ekvivalenter.

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: -
EFTER: -

Effekt (kW)
FÖRE: -
EFTER: -

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
-

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)

Biokol är ett jordförbättringsmedel som håller vatten, luft och näring i jorden och därmed ger förbättrad tillväxt samt bidrar till det lokala omhändertagandet av dagvatten. Åtgärderna bidrar dessutom till att fördröja dagvatten. Biokol är kol som görs av till exempel kvistar och grenar, och används vid odling. I Stockholms stad används biokol i växtbäddar för träd och andra växter. Biokol har blandats i odlingsjord i tusentals år för att få träd och andra växter att må bättre. Biokolet suger likt en tvättsvamp upp vatten, näring och luft som annars hade gått förlorat. Trädets rötter kan sedan i sin tur ta upp det vatten och den näring som biokolen håller. Biokolet fungerar bra både vid nyplantering och vid renovering av växtbäddar. Genom att använda biokol i växtbäddarna låser man även ned kol i marken – en så kallad kolsänka. Det är ett enkelt sätt att bidra till att motverka klimatförändringarna. Nedan beskrivs fördelarna med att använda biokol:

- Biokol är ett mycket bra jordförbättringsmedel som håller vatten, näring och syre i jorden.
- Vål i jorden blir biokolet en kolsänka som bidrar till en grönare stad och minskar luftens koldioxidnivå samt tar hand om förorenat dagvatten.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Genom att ha anlagt växtbäddar med biokol för utvalda perennplanteringar och buskage har nämnden bidragit till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

Från att tidigare år ha varit pilotprojekt med enstaka växtbäddar med biokol har förvaltningens nu övergått till att se biokolet som ett naturligt förstahandsval vid anläggande av växtbäddar.

3 Genomförande

Planering inför åtgärd och anläggandet av växtbäddarna, inklusive tillförsel av nytt växtmaterial, har genomförts under 2024.

År	Aktiviteter
2022	
2023	
2024	Genomförande av aktiviteterna.

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	2,0 mnkr
Åtgärdens totala investering	2,0 mnkr
Varav ev. extern nationell medfinansiering	0 mnkr
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	0 mnkr
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	2,0 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	2,0 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	Anläggandet av växtbäddar med biokol förväntas minska driftkostnaderna på sikt.

Utgifterna utgörs av anläggande av växtbäddar med biokol för perennplanteringar och buskage, inköp av växtmaterial samt konsult/byggledningskostnader. Fördelningen är enligt nedan:

Anläggning (inklusive inköp av växtmaterial): 1,9 mnkr.

Konsult/byggledningskostnad: 0,1 mnkr.

4.2 Påverkan på driftkostnader

Anläggandet av växtbäddar med biokol förväntas minska driftkostnaderna på sikt eftersom växter och träd genom tillförsel av biokol blir mer livskraftiga och robusta. Initialt krävs dock tätare bevattningstillfällen vilket medför ökad arbetstid och större mängd vatten.

5 Övriga erfarenheter

Vissa växtmaterial klarar biokolsgrus sämre vid etablering. Förvaltningen planerar att blanda in biokol i befintlig jord för att kunna jämföra resultat.

Trädförnyelse

Slutrapport

Namn på projekt:
Trädförnyelse

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Södermalms stadsdelsnämnd	Esther Östin
Epost:	Telefon:
esther.ostin@stockholm.se	08-508 12 880

Datum för inlämnade av slutrapport
2025-01-15

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	5
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	5
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	5
2	Resultat	6
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	6
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	6
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	6
3	Genomförande	7
4	Ekonomi	7
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	7
4.2	Påverkan på driftkostnader	7
5	Övriga erfarenheter	7

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- En höjd beredskap för klimatförändringar*
- Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd ansökte i samband med verksamhetsplanen för år 2024 medel från centrala medelreserven för trädförnyelse. Åtgärden bidrar bland annat till att minska koldioxidhalten i atmosfären då träden binder koldioxid från atmosfären samt bidrar till att sänka temperaturen vid värmeböljor. Dessutom bidrar träden och dess växtbäddar till omhändertagande av dagvatten i samband med skyfall.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Under året har 58 träd planterats ut i stadsdelsområdets parker. Dessa har planterats i följande parker:

Östra stadsdelsområdet

- Sickla Park (ett träd)
- Stora Blecktornsparken (två träd)
- Kvastmakarbacken/Gruvbacken (två träd – se bild nedan)
- Tengdahlsparcken (ett träd)
- Josabeths trappor (ett träd)
- Åsöberget (två träd)
- Nytorget (ett träd)
- Blecktornsstigen (fyra träd)
- Höga stigen (ett träd)
- Vitabergsparken, öster om kyrkan (ett träd)
- Vitabergsparken, sydväst om kyrkan (ett träd)

- Anna Lindhs park (ett träd)

Bilden visar nyplanterat träd vid Gruvbacken. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Västra stadsdelsområdet

- Havregatan (fyra träd)
- Årstaviken/Vickergatan (två träd)
- Hammarby Slussväg, vid utegymmet (tre träd)
- Älvsborgsparken (två träd)
- Sankt Paulsparken (ett träd)
- Remersholme, vid hotellet (två träd – se bild nedan)
- Reimersholme, vid bollplan på Fabriksbacken (2 träd)
- Ånghästparken (tre träd)
- Högalids Kyrkväg (tre träd)
- Tantolunden, mot Zinkens väg (tio träd)
- Tantolunden, mot Ringvägen (tre träd)
- Tantolunden söder om toppen (två träd)
- Tantolunden toppen (tre träd)

Bilen visar nyplanterade träd på Reimersholme.
Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Utöver ovannämnda planteringar har inmätning av parkträd gjorts i exempelvis Sicka Park, Sjöstadsparterren, Tantolunden, Berggruvan och Drakenbergsparken.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

Projektets primära mål och syfte har varit att ersätta träd i stadsdelsområdets parker som dött. Träden är viktiga då de bland annat binder koldioxid från atmosfären samt bidrar till att sänka temperaturen vid värmeböljor. Dessutom bidrar träden och dess växtbäddar till omhändertagande av dagvatten. Träden bidrar även till att öka den biologiska mångfalden. Inmätning av parkträd har gjorts för att identifiera bristande krontäckning i parkerna.

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Stadsmiljöenheten vid Södermalms stadsdelsförvaltning har genomfört trädplanteringarna med hjälp av upphandlad entreprenör.

1.3.3 Avgränsning

Inga avgränsningar har gjorts.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: Klicka här för att ange text.
EFTER: Förvaltningen har planterat 58 nya träd. Uppskattningsvis binder varje träd mellan 10-40 kg koldioxid per år vilket innebär att mellan 580 – 2 320 kg koldioxid kommer att bindas per år utifrån genomförd insats.

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: -
EFTER: -

Effekt (kW)
FÖRE: -
EFTER: -

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd
Träden och dess växtbäddar bidrar till omhändertagande av dagvatten.

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)
Lufttemperaturen under ett träd uppskattas till någon grad lägre jämfört med en solbelyst plats en varm och solig sommardag. Strålningstemperaturen kan dock vara 30 °C lägre under trädet, vilket motsvarar en upplevd temperaturskillnad på 14 °C.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Genom att ha planterat 58 nya träd har förvaltningen bidragit till att binda koldioxid från atmosfären i ökad utsträckning. Åtgärden har även bidragit till att öka omhändertagandet av dagvatten.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

-

3 Genomförande

Ange text.

År	Aktiviteter
2022	
2023	
2024	Genomförande av aktiviteten.

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens initiala budget	4,0 mnkr
Åtgärdens totala investering	4,0 mnkr
Varav ev. extern nationell medfinansiering	0 mnkr
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	0 mnkr
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	4,0 mnkr
Åtgärdens totala investering, utfall	3,7 mnkr
Driftkostnadspåverkan (+ -)	Projektet bedöms innebära något ökade driftkostnader för stadsdelsnämnden.

Utgifterna utgörs av inköp av träd, anläggande av växtbäddar och plantering samt inmätning av parkträd.

De sammanlagda utgifterna för dessa åtgärder har uppgått till 3,7 mnkr.

Inköp och plantering av träd: 3,1 mnkr

Inmätning av parkträd: 0,6 mnkr

4.2 Påverkan på driftkostnader

Projektet bedöms innebära något ökade driftkostnader för stadsdelsnämnden.

5 Övriga erfarenheter

Förvaltningen har inga övriga erfarenheter att redovisa utöver det som avrapporteras ovan.